

CATALUNYA
GROP N.R.

J. A SAGO 415
SANTIAGO DE CUBA

BUTLLETI D' INFORMACIO CATALANA

NUMERO 28

PUBLICACIÓ DEL "CATALUNYA" GROP N. R.

FEBRER 15. 1942

C R O N I C A

POC després de la desfeta va manifestar-se la reacció dels catalans en aquest sentit: UNITAT. Era natural que així fos. A tots ens arribava al cor la immensitat d'aquella catàstrofe material i moral. Erem a l'hora que a Catalunya la sembressin de sal, tal com ens havien amenaçat tantes vegades els eterns enemics de la nostra Pàtria.

No hi havia res concret. Es tractava d'un sentiment imprecís, mena d'instint de conservació, quina necessitat no feia falta que expliquessin a ningú.

Hauria però d'arribar el moment de cristallitzar aquest sentiment en una fórmula real i la unitat catalana, necessàriament, havia de prendre una orientació definida. Arribada l'hora, s'havia de saber per a què es volia i on s'anava.

Les primeres fórmules per a concretar aquest sentiment i estructurar aquesta unió es llençaren des d'Amèrica, per institucions catalanes arrelades i coincidents en aquest punt: independència.

Aquelles fórmules no reeixiren per falta d'interés o per la consideració de masses interessos. Els "ex", de tota mena, refugiats a França es manifestaren contraris, per motius fútils, a proclamar l'ideal d'independència. En canvi, **modestament**, pretenien retenir per a ells, d'una manera exclussiva, la direcció endegament de la unitat catalana, deixant per a els altres, com se sol dir, el "pagar el gasto". Això retrassava el moment d'arribar a concretar la unitat perquè, encara que ells no s'en hagin adonat i no s'hagin demanat responsabilitats, tothom coneix els qui estan tacats i fins on arriben les responsabilitats personals i col·lectives. Els nostres ex-prohoms no poden demanar una confiança cega perquè ni ells ni la política que han practicat, s'ha mantingut en aquella línia recta i invariable que, en l'ordre nacional, puguin inspirar fe.

Ha calgut que passéssim un grapat de coses per anar ascendint, poc a poc, en l'ordre de les definicions nacionalistes. Sembla com si cada dia ens haguéssim de sorprendre amb una novetat. Entre aquelles causes que els han fet variar de criteri, s'hi troven aquestes: l'evidència de que el règim feixista a Espanya es perllongaria, per motius internacionals, per temps indefinit, el convenciment de que no hi hauria amnistia

a Espanya (circumstància que, d'haver-se produït, hauria posat de relleu la consistència patriòtica d'algunes personalitats); la caiguda de França, i, ara, l'extensió del conflicte i la reacció cap a l'unitarisme rabios del republicanisme espanyol.

De grat o per força, hi ha que definir-se.

HA estat una llàstima que la reacció dels catalans no hagués estat aprofitada des del moment que va iniciar-se i s'hagi perdut tant de temps. És evident que cada dia es produeix una nova manifestació cap a la definició clara i la voluntat concreta. A remolc de les circumstàncies, a fin de comptes, ens trobarem al punt aquell per on deviem d'haver començat: la unitat només poden integrar-la aquells que siguin patriòticament actius i acceptin, sense reserves, l'ideal d'independència de Catalunya.

Automàticament en queden fora els partidaris del "status" polític pre-franquista i els defensors de la Constitució del 31 (comunistes i no comunistes). És clar que aquests deuen d'anar a integrar la "unidad" espanyola, doncs és entre ells i no entre nosaltres on deuen d'actuar. Però la cosa no s'acaba aquí. Tots aquells que es troben enfilats a la tanca, cama aci i cama allà, que acceptarien una solució espanyola sota determinades circumstàncies, fallaran en el moment precís i constitueixen una amenaça positiva de desintegració. Qui no vulgui veure que Espanya assajarà tots els medis per atraure'ns perquè és aquesta la seva conveniència i d'altra banda perquè es veu obligada a simular, quan menys, una superació democràtica que li imposen les circumstàncies, és perquè no vol. Per això resulten tan perillosos els jocs d'aquells que es creuen que es pot treballar per Catalunya i per Espanya a la vegada. Per una Espanya, naturalment, imaginada d'una manera tan especial que ningú l'ha coneguda, la coneix ni la coneixerà.

La unitat serà de debò unitat quan proclami que la seva finalitat única és la independència i en faci d'aquesta, la qüestió bàsica per integrar-la i per entendre'ns amb els demés.

La teoria democràtica d'un món futur, no es altra cosa que una situació d'equilibri universal amb igualtat de drets i possibilitats per a tothom. Per això compta amb les personalitats nacionals que exigeix que siguin vives, definides, conscients perquè d'altra manera es tornarien a cometre moltes injustícies i no seria pas possible mantenir aquell equilibri.

Es la qüestió més important doncs, destacar la nostra diferenciació nacional enloc de difumar-la, perquè el nostre problema no ens el haurà de resoldre Espanya sinó que haurà d'ésser resolt per exigències universals.

Serà aquesta la millor disciplina dels catalans.

CAL o no cal arribar a una definició? Es absolutament indispensable.

Es fa difícil imaginar-se un organisme patriòtic que per aquesta mateixa raó és per a tots els catalans, sigui quina es vulgui la seva tendència, és a dir nacional, que no afirmi, de manera absoluta, la nacionalitat.

"A cada nació un Estat propi" és la fórmula sintètica del nacionalisme.

No es comprén tampoc que un organisme d'unitat pugui tenir una missió diferent a aquesta d'afirmar la nacionalitat espiritualment i políticament. Crear només la sospita de que es pugui transigir en una fórmula contrària als interessos de tots, que són els interessos de la nacionalitat, és suficient per a que no hi puguin col·laborar els que es sentin patriotes. Per aquesta senzilla raó: seria col·laborar a una tàctica entreguis-

ta, repugnant. I per això cal la definició perquè dona el sentit d'unanimitat a un organisme nacional. Si no hi ha aquesta definició unànimement acceptada, mai ningú sabrà per qui treballa.

Sense aquestes condicions, mai, tampoc, podrà imposar-se una disciplina patriòtica. Perquè no és disciplina patriòtica llegir en una publicació en català, una de freda i una de calenta. Ni ho és tampoc teoritzar en d'altres, castellanès, sobre el federalisme, per compte pròpia, sense responsabilitat, facilitant el joc als espanyols que amb aquesta arma que ara pretenen fer seva, ens voldran occir. Ni ho és tampoc el simple fet d'escriure en català per parlar en castellà, en rus o en alemany.

I finalment, no ho és tampoc, tergiversar el sentit de les coses a aquestes altures que ningú pot al·legar ignorància. Independència vol dir, tenir aquelles condicions polítiques que són indispensables per la preservació de l'esperit nacional, un Estat propi, una sobirania pròpia. No vol dir aïllament, sinó deslliurar-se. No vol dir abstracció, sinó recabar per a si mateix tota la personalitat per a integrar amb ella, plenament recobrada, les combinacions d'Estats que un sentit democràtic, al qual per tradició ens hi sentim adherits els catalans, demandi el progrés universal.

Es de doldre que tots no ens hi puguem trobar aplegats en un organisme d'unitat. Però el pervindre de la Pàtria està per sobre dels assimilats, dels mig assimilats, dels endarrerits patriòticament, dels interessats i dels egoistes, de tots aquells que, el gran Martí, en deia homes de set mesos.

HORITZONS NOUS

Es diu que l'home és l'únic animal de la creació que ensopega més d'un cop amb el mateix obstacle.

Els catalans no es lliuren pas d'aquesta xocant sentència. Això ja està bé, doncs no podem, ni que volguéssim, deixar d'ésser humans.

Però si bé no és possible desprendre's de les virtuts ni dels defectes universals i, per tant, d'ensopegar més d'un cop amb el mateix obstacle, quan el nombre d'ensopegades és excessiu, tenim que sospitar que no és pas degut a un defecte universal l'errada, sinó a insuficiències o premeditades intencions de caire, no general, sinó particular.

Quan una nacionalitat posseeix llur estat però no té el sentiment i el convenciment de que constitueix una pàtria, ja per desgast o decadència o ja perquè diferents tendències socials han destruït l'imprescindible

unitat espiritual, està en relació a la història, en un perill, filosòficament considerat, de deixar d'ésser poble lliure, superior a aquell que, dominat i tot, té clara consciència de llur situació i conserva íntegra la seva ànima nacional, ja que aquest té en potència totes les possibilitats, possibilitats inescapables i indestructibles, per llur naturalesa espiritual, d'obtenir la llibertat si conserva la unitat pàtria.

El nostre plet de llibertat nacional, està dissortadament encara, entrebancat per un problema de recuperació nacional que considerem més important que el mateix fet material o orgànic, d'aconseguir l'estat lliure de la nació catalana.

Es per la no maduresa d'aquest problema que Catalunya perdé son Estat lliure, proclamat per mitjà de Macià, al tres dies d'haver-ho fet.

Perquè si bé existia el sentiment

de la nostra nacionalitat, no estava encara madurat el nostre convenciment. I quan els actes són guiats només que pel sentiment, són ràpids, per fàcils d'ésser desviats, enganyats i anul·lats.

Mancava la convicció, treball mental, en conseqüència, més lent, però que fa sòlids els moviments sentimentals quan els aprova.

Es per manca de mentalització, de cultura nacionalista, de sapiguer tota la raó que té Catalunya per a ésser lliure, que el sentiment nacional que indubtablement existeix entre els catalans, és burlat i desviat.

Es per això que es llençà als catalans i que s'intenta llençar-los entre mig de grollers confusionismes, fent-los ensopegar amb el mateix obstacle i que si bé l'ensopegada és inconscient per la massa, no ho és pas per els qui juguen amb el confusionisme.

ELS VENUTS

No ho és perquè ells més que ningú, saben la mentalitat dels enemics.

Aleshores, per què es vol fer ensopegar al poble català?

¿Per què la mateixa conducta que mena al mateix error?

No és que tinguem dels que han dirigit la política catalana, un concepte gaire favorable de llur organització cerebral, demostrariem, si així ho creguéssim, que el nostre cervell és absolutament lúcid; però els suposem dotats de les mínimes qualitats mentals que té el tipus corrent de català i, per tant, capaços de veure lo que aquest veu. Acceptat això, preguntem: ¿per què ells, els dirigents, desvien o intenten desviar lo que tots els catalans senten i volen? ¿Per què en lloc de procurar educar en bona doctrina el sentiment dels catalans, s'els mena pel mateix camí d'enganys?

Que no diguin que ells, els dirigents, estan dotats d'un sisé sentit; no ens els creuriem; pla bé tingueren prou anys per a demostrar llurs condicions i després que tranquil·lament han tingut ocasió de fer-ho, el nostre judici tot serà, els hi manifesta que no tenen res que agrair a la natura, que, per bé de Catalunya, podrien entendre que tot ho han fet desastrosament i que si ja no són a temps a conquerir ni fama d'estadistes, ni renom de patriotes, tenen encara possibilitats de sortir calladament dels llocs on la maduresa de la consciència nacional catalana, els ha de treure sorollosament.

Que s'arrecorin que així possiblement, un a un, i molt callats, d'ací a alguns anys, podran retornar a Catalunya.

Sempre i tant que els que han quedat allí, hagin perdut la memòria.

Dr. A. Cabanes.

Ciudad Trujillo, R.D., Gener del 1942

Per manca d'espai, ens veiem impossibilitats de publicar en aquest número, un interessant article de Miquel Ferrer: "Idees dels bolxevics de fa prop de 30 anys", que publicarem en nostre número vinent.

Com moltes vegades hem tingut d'expressar-ho, entenem que tot el que ha passat a Catalunya des de que el malhaurat Francese Macià, proclamà, des del balcó del Palau de S. Jordi, la República Catalana, fins els moments que vivim, no deuria d'haver-hi ésser humà nascut a Catalunya que no es sentís veritablement arborat d'un viu anhel, d'un imponderable desig d'obtenir per a llur Pàtria la independència absoluta que fes de Catalunya un Estat lliure i sobirà i dels catalans, ciutadans dignes del respecte de tots els homes del món. No entenem, repetim, com pugui haver-hi encara nascuts a Catalunya que es conformin en passejar-se pel món com a humils i obedients esclaus de Castella, a compte d'ostentar amb orgull el noble disegni de ciutadà lliure de Catalunya.

Però, fa temps que venim fixant-nos en l'actuació d'alguns homes que, en els darrers temps de la Generalitat, havien actuat de dirigents de masses i que pels seus coneixements, activitats i representació, deuriem d'ésser els primers en aconsellar i dirigir a aquells que els seguien, cap el camí de la dignitat, fent-los-hi veure la veritable raó del perquè Catalunya no pot anar aparellada a la política madrilenya. Ja s'ha vist prou clar com amb els conservadors, el mateix que amb els socialistes i amb els comunistes espanyols, seguirem éssent sempre un remat de xais disposats a rebre les fiblades de les xurriaques dels dominadors; com tots els que manen, des de Madrid estant, no han volgut reconèixer, ni voldran reconèixer mai, el dret de Catalunya a la seva independència i, per tant, a la seva absoluta llibertat. A compte de tractar d'emmenar-los per un camí que els faci comportar com a homes conscients i dignes, complidors d'un deure amb la terra que els ha vist néixer, tracten de fer-los seguir junyits al jou de la indignitat, guiant-los, encara,

pels camins de la política espanyola, com si res hagués passat a la nostra terra. Predicant-los-hi per a que es disposin a seguir llaurant com a bous, segons dicti la conveniència dels polítics castellans, per a que Catalunya segueixi, encara, junyida a Espanya, fent d'escambell per a que l'Estat espanyol pugui seguir rutllant entre les nacions civilitzades i Catalunya, sense llibertat i sense dignitat, resti ignorada de tot el món.

Tal és l'actuació de la majoria dels "polítics catalans a l'espanyola" que foragitats de la terra catalana per l'allau invasora, han vingut a arrecor-se a aquestes terres d'Amèrica, on poden gaudir de plena llibertat i de mitjans per guanyar-se la vida. Aquestes "polítics" que sempre han actuat com a polítics i no com a patriotes, en arribar a aquests països d'Amèrica, han estat ben acollits per les entitats catalanes que els han rebut com a germans i els han obert les seves portes i els seus braços per reconfortar-los en la seva dissort. Han arribat a aquestes terres creient-se encara investits dels càrrecs que ostentaven a Catalunya, precedits del renom que la premsa dels seus respectius partits els hi havia donat. I és clar, els catalans que constitueixen les entitats catalanes d'Amèrica, homes tots ells que havien deixat les comoditats de la llar nadiua per a venir a aquests països a passar tota mena de viciïtuds amb l'afany de cejar-se, amb son treball, un pervindre i una velleïsa tranquil·la, els han rebut com a personalitats rellevants de la Pàtria i molts d'ells, poc al corrent dels esdeveniments a Catalunya, els han escoltat embadalits, enlluernats per la faramalla que venien embolicats i els han acceptat com a directors, com a consellers i com a endegadors de les seves activitats a favor de Catalunya.

Però aquests senyors polítics novinguts a compte de remerciar l'atenció amb ells tinguda, a compte d'agrair

la consideració que significava l'acolliment que els hi donaven els catalans que romanien en aquestes terres i la confiança que en ells dipositaven; a compte de fer-se càrrec del deure que per a ells significava endegar l'actuació dels germans que es posaven sota el seu guiatge per a que els conduïssin pel camí de la dignitat i el compliment dels seus deures amb Catalunya, mirant més per llurs propis beneficis que pel bé de Catalunya, han tractat d'introduir dintre d'aquests nuclis que sempre ací a Amèrica havien demostrat el més pur patriotisme, un confusionisme criminal, fent-los-hi veure que el camí que devien seguir, era el de la política que ells feien, això és que devien de treballar per a la restauració de la República Espanyola i, per tant, per la conformitat de Catalunya a seguir sotmesa a la voluntat dels espanyols i al que aquests vulguin donar-li.

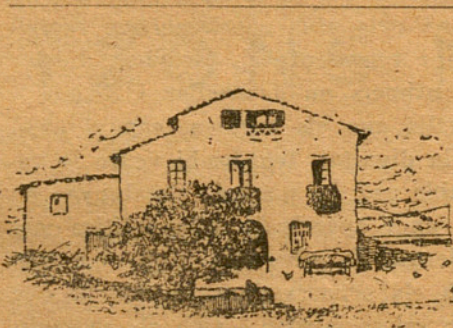
Moltes vegades ens hem deturat a pensar el motiu de l'actuació de tants i tants homes que havent obtingut amb els vots la confiança d'alguns sectors del poble català i havent pogut palpar per ells mateixos la inutilitat de politiquejar amb Espanya per derivar-ne algun benefici per Catalunya, encara avui, gaudint de plena llibertat per exposar sos anhels de catalans, doncs no ens podem imaginar que cap component d'un poble sotmés pugui preferir l'esclavitud a la llibertat, no tinguin el valor de proclamar que estem disposats a lluitar per l'absoluta independència de Catalunya i, per tant, aconsellar als catalans d'Amèrica i conduir-los per l'únic camí que podem seguir dignament.

D'aquest tant i tant pensar en el per què de l'actuació d'aquest homes que podrien fer bon servei a Catalunya i s'estimen més fer-lo a Espanya, n'hem tret en conseqüència, això següent: són els interessos seus, les pessetes, que fan que actuïn de tal faísó. Es sapigut que són els Negrin i els Prieto —els grans patriotes espanyols que han demostrat com estimen Catalunya— els que a l'estranger tenen les pessetes que s'emportaren d'Espanya i amb elles, per mitjà de subvencions, fan rutllar per on volen a aquells qui far arribar les engrunes

del gran àpat. Es potser aquest el "butilis" que fa que els polítics catalans, estimant-se millor un bon vagar que una bona rectoria, troben més còmode rebre alguna subvencioneta i fer protestes d'espanyolisme que no pas exposar-se a algunes privacions i treballs com els que hem tingut de passar molts dels que hem vingut a Amèrica a obrir-nos pas amb el nostre sol esforç.

Així ells, que pel que es veu creuen que, en acabar-se la guerra, serà restituïda, tot seguit, la República Espanyola amb el govern que tenia quan caigué, pensen segurament passar, automàticament, a ocupar els mateixos saborosos llocs que tenien, sense cap esforç, ja que la confiança guanyada per la seva propaganda i submissió, els farà plaents als dirigents espanyols que seguiran comptant amb ells per dominar a Catalunya.

Aquesta és a nostre entendre la verdadera causa de l'actuació de tots aquests senyors polítics nou-vinguts que s'han introduït en algunes entitats catalanes d'Amèrica i sorprenent la bona fe dels seus components, mo-

“¿Quin ha d'ésser el futur Estatut de Catalunya? ¡Ah! No en tinguen cap dubte. Ha d'ésser tornar a çò que fou Catalunya del 14 al 17 d'Abril de l'any 1931, és a dir, una República Catalana que pugui pactar, si li plau, lliurement i amb personalitat pròpia amb tots els altres pobles lliures del món. Aquest ha d'ésser el futur Estatut”.

(F. Maspons i Anglasell, en la conferència de "Palestra", el 8 de febrer de 1933).

difiquen la seva actuació i aprofitant-se d'aquesta situació de privilegi i del prestigi que elles tenen, poden seguir laborant amb més intensitat i amb menys perill per a la perpetuació de la "conllevància" entre els **hermanos** (...quins "hermanos") i l'humiliació de Catalunya. Aquesta i no cap altra pot ésser la causa de la seva actuació. A menys que, tot és possible, no es creguessin dignes de merèixer la confiança del poble català en una Catalunya dignificada, lliure i sobirana, que tot podria ésser perquè el poble te sobrats motius per a retirar-los-hi.

Es així doncs, que mentre els qui estimem Catalunya portem per lema aquell "Catalunya, Catalunya i Catalunya" que enlairava el malhaurat Dr. Martí i Julià, ells porten aquell popular lema de "primer jo, després jo i sempre jo" important-los poc tot el que ha passat el nostre poble i tot el que passa actualment. Avantposen la panxa a la dignitat de la pàtria que els vegé néixer. Són gent venuda als "quartos" dels polítics espanyols; són els que venen sa terra per quatre xavos; són ells qui, mentre milers i milers de catalans sofreixen les penúries de l'exili forçós, passant fam i misèria, viatjen a tot luxe i viuen amb totes les comoditats i gustos amb les pessetes o franes amb que han venut sa dignitat, sos sentiments i sa consciència, als polítics espanyols que reparteixen les engrunes.

Catalans de les Amèriques, desvetlleu-vos No us deixeu ensarronar. Abans, sense aquests dirigents, seguien el camí recte a que us menava el vostre deure amb Catalunya. Avui, us esteu apartant d'aquell camí. Acollim, i anem amb ells a tot arreu, als catalans dignes que s'han vist foragitats de la terra estimada, pero foragitem dels costats nostre a tots els traidors que volen portar-nos de nou a l'esclavitud perquè no senten res en sos cors, només el dring de la moneda amb que els hi paguen la traïció els compradors de consciències, els polítics espanyols que tot ho volen, menys el reconèixer el dret de Catalunya a la seva llibertat.

Patrici Lliure.

Bayamo, Febrer del 1942.

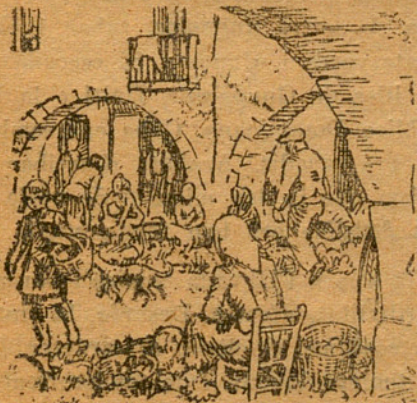
24 DE FEBRER

CASTELLANO Y CLARO

Tots els pobles tenen les seves dates que marquen una fita en el camí que els ha portat al gaudi de la seva independència i a l'assoliment de la seva llibertat.

Cuba, que ha sostingut lluites cruen-tes per a independitzar-se del mateix Estat Espanyol que oprimeix a Catalunya, tingué homes que no defallirem mai en el compliment del seu deure i si fracassaren els intents del vene-zolà Narciso Lopez, si no reeixiren els esforços del català Ramón Pintó i no tingueren èxit la determinació d'en Carlos M. de Céspedes i els seus companys de conspiració que es suble-varen el dia 10 d'Octubre a Yara, a l'ingeni "La Demajagua", donant lloc a la gesta patriòtica coneguda per "El Grito de Yara", culminaren per fi en l'obtenció de la seva independèn-cia en la revolta que planejada pel gran patriota Josep Martí, de niçaga catalana, secundat per en Flor Crombet, Maceo i d'altres revolucionaris, i en alçar-se en armes en el poblet de Baire, els Rabí, Lora i Salcedo; per Manzanillo, En Bartomeu Massó, d'ascendència catalana i, per Guantána-mo, en Periquito Perez, promogueren la guerra dita d'independència perquè acabà amb el triomf dels cubans i fo-ragitant la dominació espanyola d'aquesta illa.

La lluita heroica que començà amb

l'alçament revolucionari conegut per "El Grito de Baire", fou una demo-stració ben evident, del que pot la vo-luntat d'un poble quan vol deixar d'èsser esclau. Espanya, portà com a xais, aquí a Cuba, més de doscents mil soldats, entre ells molts catalans, que morien de fam i de febres (nosaltres ho hem vist) en els hospitals, trens i viaranyes de les afores dels pobles, per a combatre els cubans que lluitaven en les "manigües" cubanes pel més gran ideal. Es considera que eren uns tren-ta mil homes als que s'afrentaven a un tan nombrós exercit espanyol, però era tan gran la seva voluntat, tan fer-ma la seva decisió que després de tres anys de lluita que costaren a Espa-nya el sacrifici de milers de la seva jo-ventut i proporcionaren als govern-ants i als militars escandalosos nego-cis, Espanya tingué que deixar a Cu-ba per sempre més.

Aquesta data del 24 de Febrer, de-mostra com un poble que vol ésser lliure, ho és quan els seus homes sen-ten la dignitat i el patriotisme.

En remarcar aquest aconteixement que posa de relleu l'heroisme dels cu-bans i la seva voluntat d'ésser lliures, recomanem als polítics catalans que persisteixen en seguir junyits a aquell carro de l'estat espanyol, que tant bé descrigué nostre gran Guimerà, en son "Mestre Olaguer", que prenguin exem-ple del que pot la dignitat d'un po-ble quan té consciència dels seus deu-res. Cuba no tenia la meitat dels ha-bitants que té Catalunya quan s'afren-tà als opressors. Cuba tingué que llui-tar també contra els adaptables i trai-dors i per sobre de tanta podridura, ressorgí.

¡Catalans! els que tingueu consi-ciència del vostre deure, lluitem amb fe, amb coratge i amb dignitat per la total reivindicació de nostra Catalu-nya. ¡Avant!, catalans dignes, per la independència i llibertat del nostre poble! Tinguem fe, que el triomf serà nostre.

"El Pensamiento Español", de Bue-nos Aires, ha publicat un editorial que titula "La Unidad Española y los Na-cionalismos" del qual copiem els pára-grafs que seguirán i que dediquem als catalans reflexius, prudents i assenyats i als que encara pretenem seguir ne-dant entre dos aigües. Diu així:

"Nuestra profesión de fe española, democrática y popular nos exige afir-mar que no admitimos otro nacionalis-mo que el español, dentro del cual ca-ben amplísimamente, sin servidumbres, sin mengua de su personalidad colecti-va, sin intransigencias económicas, lin-güísticas, raciales, ni de cualquier otra índole, todos los pueblos y regiones españolas".

"Las aspiraciones de independencia nacionalista pueden ser inspiradas por un noble deseo de superación, pero es evidente que serán fatalmente explota-das por los enemigos de España y con-tra España y son por consiguiente an-tiespañolas y contrarias a los intere-ses de veinticuatro millones de espa-ñoles; por lo que pueden conducir a la balcanización de España, y porque son antidemocráticas por cuanto se apoyan en un falso principio de supe-rioridad racial, y antiliberales por cuanto defiende sistemas de privilegio, y anticristianas porque excitan senti-mientos de odio en los hombres llama-dos a convivir en un mismo ámbito, y porque son retardatorias y antipopu-lares por cuanto se apoyan en poderes e influencias extraños a la voluntad popular, es un deber indeclinable im-pedir que prosperen".

**CATALUNYA, PETITA O GRAN,
ES LA UNICA PATRIA DELS CATA-
LANS.**

**ESPANYA NO ES LA NOSTRA
PATRIA, SINO UNA AGRUPACIO
DE VARIAS PATRIES.**

PARADA I FONDA

per JOSEP M. POBLET

Capítol del llibre:
"De Barcelona a l'Havana...
...passant per Darnius",
d'imminent aparició.

En aquesta darrera etapa del nostre viatge a bord del **Saint Domingue** estàvem acostumats a passar pel costat de les muntanyes. Però quan el vaixell es fica per entremig de les que envolten Santiago de Cuba, dóna la impressió que les va a partir. Estan tan a prop que les toques amb les mans. En entrar al port sembla que la proa va a estabellar-se contra les roques; i el pas hi és tan just que, mirant pels costats, quasi no veus ni l'aigua.

A mesura que el paisatge anava passant ens adonàvem que teniem un nou país davant nostre. La vegetació ubèrrima dels tròpics té en l'illa de Cuba el seu màxim exponent. Hi ha visions i motius de tal qualitat que, amb una sola vegada de veure'ls, ja no els podràs oblidar mai més, per anys que visquis.

El desembarc va anar com una seda. Fins i tot varen cridar-nos a part:

—¡A ver, el señor del telegrama!

No e mprivava de res. Telegrama i tot per tal que se'm deixés entrar al país sense dificultat de cap mena. Gairebé ni em miraren els papers. Confesso que és un dels pocs moments de la meua vida que m'he sentit personatge.

Santiago és una població industrial. Hi restarem poques hores. Ciutat vella i populosa. La segona de l'illa; solatge del patriotisme cubà. Els nadius ho proclamen amb orgull natural i legítim. Visita al Museu Bacardí, record gairebé tot ell de la darrera guerra d'independència.

Pels carrers, estrets i trencats, molt moviment i catalans a dojo. Fa anys

que Catalunya hi té una colònia nombrosa. N'és tant d'important que, passant pel carrer, sentirem un negre saludar en català, amb un frapant: ¡Fins després!, a l'amic que ens havia vingut a esperar al port. El crit ens va sorprendre:

—En efecte —van dir-nos. El nostre comerç ha estat molt influent, de tal manera que són diversos els negres que parlen i entenen la nostra llengua.

—Si Franco ho sap —vaig pensar— prendrà una enrabiada!

Immediatament ens ocuparem del nostre trasllat a l'Havana. Prop de mil quilòmetres de distància. Com qui no diu res! Un viatge de cap a cap de l'illa.

—Lo más cómodo es ir en "guagua".

De moment no ho vàrem entendre. Resulta que en aquest país, dels omnibus en diuen **guaguas**. Ho diu tothom. Una paraula fins aleshores desconeguda i que d'ara endavant l'haurérem de sentir dues dotzenes de vegades cada dia. Las **guaguas** tenen un paper important, i es pot dir que són el motor del comerç i la vida cubana. En surten de tot arreu, com si fossin bolets i marxen a velocitats exagerades. Els conductors fan tants equilibris damunt l'asfaltat, que més que portar el cotxe sembla que estiguin passant l'itinerari d'una cursa d'obstacles. No hi ha manera de lliurar-se del vehicle. Si l'utilitzes, de tant que corre et mareges. I si vas a peu, et venen a trobar per on passes.

Quan tinguèrem el bitllet, vàrem anar a la recerca d'un establiment típic del país. Teníem set. Una set capaç de fer-nos engolir tot el que ens posesin davant. A Santiago hi fa molta calor. Encara més que a l'Havana. Al bo del dia no es pot respirar.

El bar on anarem a raure era posat dintre una botiga on s'hi venien fruites de tota mena.

—La dueña es una gallega —varen dir-nos uns amics.

No és que fos nada a Galícia, precisament, sinó en terres d'Aragó, però

a Cuba tots els que són d'allà, així que toquen terra eriolla ja s'han guanyat el renom de **gallego**.

La mestressa tan bon punt ens va veure compregué que érem **compatriotas**. Ella, una aragonesa forta, espitregada, vermella de cara i de fets. Abans de servir-nos volgué **olorar** com pensàvem:

—Trátalos bien, chico, que son de los nuestros.

—Efectivament: ho era tant de los **nuestros**, que feia poc temps que la policia l'havia detinguda perquè s'entossudí a no voler atendre uns mariners alemanys:

—Que vayan a su tierra. Deshicieron a mi patria, el pueblo donde nací, mi casa... Maltrataron a los míos. ¿Qué tenían que ver ellos con España? Su dinero me hubiera sabido a veneno. No quise servirles. Si volvieron a entrar les contestaría igual.

Tot això ho deia amb fibra i amb paraules que mo.li acabaven de sortir, plenes de ràbia, ulls entelats, brinant-li cames i braços, imperatiu el gest. Parlava de la independència d'Espanya com si fos una nova **Agustina de Aragón**.

—Algún día pagarán el mal que nos hicieron.

A les tres de la tarda sortíem de Santiago. A les nou de l'endemà el matí arribaríem a l'Havana. Divuit hores de **guagua**.

Camagüey, Colón, Santa Clara, Matanzas... Pobles grans amb places bellament urbanitzades. Els carrers principals queden força bé. En tot el trajecte, molta vegetació. Al pla i a la muntanya palmeres i platanars, canya de sucre, **ingenios**, tabac i cafè. Prats verds i ufanosos. Si recordàvem les illes de Guadalupe, Haití o la República Dominicana, Cuba ens semblava un paradís. Acabats d'arribar ja veiem que la denominació de **perla de las Antillas** era ben fonamentada.

Ja som a l'Havana. Amics i parents. Cordialitat, afectes. Després, la ciutat, els costums, el clima, el caràcter. Tot ho teníem davant. I de tot hauríem de parlar una mica.

SACSEJANT

EN PEPET "L'EMMARGANTAT".
 ¿No haveu conegut mai aqueixa mena d'individus, sistemàtics reventadors, que no més veuen el revers dolent de les coses i que, per endegar-ho, no més troben, per exemple, el presiri i el caporal de vares, és a dir, la solució totalitària de dreta o d'extrema esquerra?

Llegiu un article d'en Pijoan, inserit a "Excelsior" de Mèxic, referent als nacionalismes europeus i hi veureu, si els rodaments de cap i el mareig us ho permeten, un cas mig paregut.

A Europa, ell no més hi veu xovinismes "antropòfags": tot és fastigós, pestilent i "ple de nafres"; tot és barreja indestríable; inexorablement el peix petit s'ha de deixar f... pel gros; i, silenciament el cas humà i justificat de l'existència de les petites nacionalitats, no hi ofereix cap solució concreta, però en deixa deduir que hi cap un cas de policia internacional a mans d'un imperialisme totalitari per a "ordenar" l'olla de grills que ens pinta tan tètricament i amarga.

Implícitament, tenim el cas d'un savi català que no s'adona que, en el cas de Catalunya, li tocaria a Franco, o a un altre dictador de torn, aplicar-nos a nosaltres l'acció d'aquesta policia internacional delegada.

Veritablement, és una fatalitat la mena d'intel·lectuals que ha infantat Catalunya. Dóna un percentatge de defeccions que esparvera. El qui ja es creu massa savi, sembla que el llegir li fa perdre l'escriure i per a ell la llibertat de la Pàtria és un accident "incidental". A altres no els hi fa fred ni calor la tremenda injustícia d'aquella tàctica de la premsa espanyola sintetitzada en allò de: "Perot lo lladre, cèlebre bandido catalán" i "Angel Guimerà, cèlebre dramaturgo español" i segueixen anant pel món presentant-se com a valors espanyols. D'altres són peixots, nó que es porten l'oli, sinó que se l'emporten, com aquell saviàs que, poc més o menys, digué: (històric) "M'en f... de la República Catalana; però si aquesta vingués, encara que jo sigués un humil porter, ja jo me lés empecaria

per arribar al més alt lloc on poder manejar les cireres".

Intel·lectuals de l'Art, de la Ciència i de la Política que neguen la pròpia personalitat vernàcula, que són sords als batecs del cor del poble i que són enemics o indiferents de la seva llibertat... per a nosaltres no són tals intel·lectuals. Són "morbos" amb coll planxat. ¡Sols vagin!

SET vs. SET I MIG.— SET polítics catalans, diputats al Parlament de la República Espanyola, s'han pronunciat, conjuntament, incondicionals de la mateixa, de la "Consti" del 31 i de l'estatut generalitari. No sabem encara quins són, ni ganes! Que bon profit els faci.. el "pronunciamiento", la "conllevància" i la retribució que els hi pertoca pel seu càrrec al Parlament Espanyol.... mentre en Negrin, Prieto, i Martinez Barrios disposin, a discreció, del remanent de les "cireres" del Tresor espanyol, tresor que fou engròixit a la brava" amb el tresor del govern (?) català.

La plantada a "SET" no produirà res quan s'estronqui o es digui 'prou' puix els "banquers", quan vulguin, faran 'SET I MIG'.

¿Amb quina cara es presentarán davant el poble català? Com a lliçó, els hi direm que ací a Cuba, els cubans que foren "conllevacionistes" o espanyolitzants en els temps de les lluites independentistes, portaren i porten al front l'estigma de traidors a la Pàtria, estigma que encara afecta, en la vida social, a llurs descendents.

Repetim, dones, que bon profit els faci... i que sopin dos cops... si poden.

TANT SE VAL.— Totes aquestes defeccions dels nostres "ex-homes" dirigents, ben pensat ens han d'alegrar, perquè són beneficioses. El llast per sí sol es tira de cap al mar. Són, en certa manera, definicions que desllinden els camps. Cap a un costat, els professionals de la política, els conreadors de llurs interessos, els buidament vanitosos i els que, amb sang d'eclau, cerquen les cadenes i el fuet de l'amo. Cap a l'altre, els desinteressats, els que estimen Catalunya per damunt de tot; els que no la volen esclava; els que volen la Unitat dels Catalans a base de la Independència Pàtria, és a dir, donar un Estat propi a la Nació Catalana, que és la fórmula sintètica del nacionalisme, dogma, per a dir-ho així, que ni els caragrats s'atreveixen a combatre, ni menys contradir.

NOTICIES

"CATALUNYA", Grop N.R.— El dia 28 de Gener proppassat, nostra entitat va commemorar amb una vetllada, el natalici de Martí, l'apòstol de la independència de Cuba. Nostre espaiós saló-teatre estava ple de gom a gom. Va obrir l'acte el Conseller de la Secció Artística, amb unes breus paraules. La Dra. Ciana Valdés Roig de Guira, va dissertar sobre la vida política i literària de Martí, un treball magnífic que el públic va premiar, merescudament, amb entusiastes aplaudiments. També hi hagueren numeros de cant. La Sra. Maria T. González de Batista i la Srta. Emma Lopez, varen cantar algunes composicions i també

el Sr. Salcedo, tenor solista de l'Orfeó, finalitzant la primera part amb la presentació de la Sra. Chalia Rodríguez de Alea, qui va recitar, magistralment, la poesia patriòtica del poeta Acosta "Martí". L'actuació dels artistes va merèixer l'aprobació de la gran concurrència que va assistir-hi i que va aplaudir xardorosament totes les seves interpretacions.

La segona part del programa estigué a càrrec de l'Orfeó, sota la direcció del seu mestre Joan Viccini. Va oferir un programa de cançons cubanes i catalanes, moltes de les quals el públic va obligar a repetir.

El GROU fidel a la seva tradició de

commemorar totes les dates patriòtiques cubanes, celebrarà el dia 24 de l'actual, data del gloriós "Grito de Baire", una vetllada artística en la que hi prendran part les dues corporacions artístiques de l'Entitat.

El Quadre Escènic, sota la direcció de Galileu Miró, presentarà l'obra cubana, en dos actes, original de l'autor cubà R.S. Varona, "MARIA".

L'Orfeo "Cuba", farà una nova presentació al públic, per oferir un selecte programa de música coral amb un repertori nou de cançons clàssiques, cubanes i populars de la nostra terra.

HAVANA.— Hem rebut la Memòria corresponent a l'exercici del 1941, de la centenaria entitat, "Associació de Beneficència de Naturales de Catalunya".

XILE.— L'Agrupació Catalana de Santiago de Xile, va celebrar amb motiu del 30é aniversari de la mort del nostre poeta Joan Maragall, una vetllada patriòtica i cultural en la que hi pregueren part l'escriptor Xavier Benquerel i el professor Joan Ferrer Mora. L'acte va celebrar-se el dia 20 de Desembre.

ARGENTINA.— L'Agrupació Cultural Catalana va celebrar un cicle de tres Conferències, la primera de les quals va estar a càrrec del Mestre Jaume Pahissa qui va dissertar sobre "La música catalana moderna". La segona a càrrec del pintor Miquel Viladrich qui ho feu sobre "La pintura catalana contemporànea" i la tercera a càrrec del doctor Emili Mira.

El Centre Català, de Mendoza, celebrà una vetllada teatral el dia 22 de Novembre, posant en escena la comèdia en dos actes original d'August Barbosa, "El Doctor Rafart", sota la direcció de J. Cerdà-Pallarés.

DE LES NOSTRES PUBLICACIONS.— De l'article editorial del núm. 305, de la revista "RESSORGIMENT", són els següents paràgrafs: "La posició essencialment catalana adoptada per "Ressorgiment" des de que va aparèixer el seu primer núme-

ro (ja ha passat un quart de segle) ha estat malvista per infinitat de nacionals nostres, sobretot de polítics. Situar-se en una actitud intransigent amb la sotmissió i l'esclavatge a què ens te sotmesos Espanya comporta, si hom te aspiracions polítiques o burocràtiques, resignar-se a una vida de sacrifici i d'anonimitat que equival a condemnar-se a si mateix a viure sense la pompa d'un càrrec públic o el gaudi d'un empleu ben o mal remunerat, empleu al capdavant. Això ja ho sabíem abans d'emprendre la nostra ruta. Vol dir que no ens abelleixen ni honors ni prebendes sinó servir la pàtria, patrimoni de tots. Allò que no sabíem però, era que en la defensa dels ideals de llibertat de Catalunya, que es defensa del dret de tots els catalans, amb prescindència absoluta de tot interès particular o partidista, ens haguéssim de veure menyspreats i combatuts per germans nostres, per gent que es diu catalanista i nacionalista, i que, àdhuc, quan li convé, no te empatx a dir-se independentista o subscriure documents que així ho testimonien. Això no ho hauríem cregut mai".

..... "Nosaltres defensem una veritat positiva. En les nostres prediques no hi ha odi per a ningú sinó un gran amor envers Catalunya i tot allò que

a ella fa referència. ¿Ho poden dir igual els nostres contradictors? ¿Combatre aquests ideals de llibertat catalana és estimar Catalunya i ésser-ne bons fills? ¿Maldar per a mantenir l'**statu quo** d'una sujeció secular que no ens deixa viure tranquils, és treballar per al bé de Catalunya? ¿Obstinar-se a seguir junyits a l'Estat espanyol (o a qualsevol altre poder estranger), col·laborant a l'obra dominadora de l'enemic, és digne de cap català? ¿Oposar-se a que la nostra pàtria recobri la independència perduda és fer feina catalana? ¿En nom de què s'hi oposen si no és en el de voler eternitzar una situació oprobiosa, d'inferioritat, d'esclavitud, de vilipendi?"

Del Núm. 1 del "Butlletí d'Informació" del Moviment Social d'Emancipació Catalana, copiem: "Els diputats d'Esquerra Republicana de Catalunya al Parlament de la República espanyola residents a Mèxic (set), s'han reunit i s'han pronunciat —ignorem si per unanimitat o per majoria de vots— pel retorn de la Constitució espanyola del 31 i, per consegüent, el retorn a l'Estat i la represa de les tasques de la Comissió de traspàs de Serveis que, l'any 1936, en esclatar la guerra, no havia acabat el seu comés".

GALERIA DE POLITICS CATALANS

DOMENECH MARTI I JULIA

Metge i polític nat i mort a Barcelona (1861-1917). Des de l'any 1896 actuà constantment com un dels més significats individus del partit nacionalista català, representat per la Unió Catalanista, de la qual fou president des de l'any 1903. Havia col·laborat en gairebé tots els periòdics nacionalistes de Catalunya, i determinadament en "La Renaixença", "Renaixement" i "La Nació", amb notables treballs sobre història, sociologia i economia social en tot allò que tenen

relació amb el nacionalisme. També deixà escrits excel·lents informes científics i l'any 1914 publicà un recull dels seus articles polítics en un volum, que titula "Per Catalunya". Era un dels mes prestigiosos psiquiatres de la península i durant més de trenta anys dirigí l'Institut Frenopàtic de Barcelona i presidí la Societat de Psiquiatria i Neurologia. Per encàrrec de la Moncomunitat laborà en el projecte del Servei d'Alienats de Catalunya.